

Alfa-fizikusok versenye

2001-2002

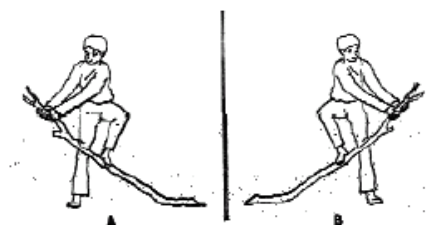
VII. osztály – I. forduló

1. Gondolkozz és válaszolj!

(8 pont)

- Miért jön létre árnyék?
- Miért látunk a siktükörben tükörképet?
- Miért sötét a nedves talaj?
- Miért nincs hajnal és alkonyat a Holdon?

2. Mivel magyarázható, hogy a B rajz az A-nak a tükörképe és miért nevezzük tükörképnek? (3 pont)

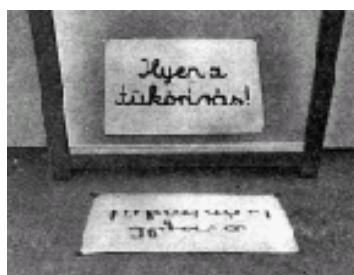
3. Juhász Gyula: „Annára gondolok” címu verséből idézünk:

(3 pont)

„A csillagokra gondolok, melyeknek lángja régesrég kitégett, Csupán fényük ragyog...”

Lehet-e igaz szó szerint is ez a költői kép? Mit fejez ki valójában ezzel a gondolattal a költő?

4. Tükör írást látsz a képen. Írj te is két sort (írott betűkkel) tükörírással és küldd el, hogy tükörrel elolvashassuk, mit üzensz nekünk! (4 pont)

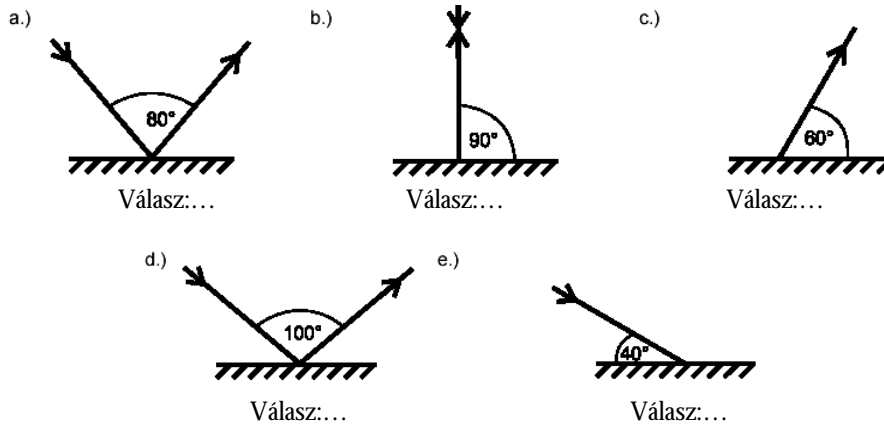
5. Hányszor kerülne meg a Földet a fény egy másodperc alatt? (Számítással igazold állításodat!). Miért csak kerülne? (4 pont)

6. A Sarkcsillag távolsága 43 fényév. Milyen messze van km-ben kifejezve? (5 pont)

7. Egy torony árnyéka 5 m, amikor a 0,7 m magas bot árnyéka 20 cm. Milyen magas a torony? (7 pont)

8. Mekkora a beesési szögek? (6 pont)

9. Rejtvény.

Találkozás a fizikával.

(6 pont)

Húzd ki az ábrából a lehetséges nyolc irányban (fel, le, jobbra, balra és átlósan) az alább felsorolt fizikai fogalmakat. Ha a hat megmaradt betű folyamatosan összeolvad, egy újabb fizikai fogalmat kapsz megfejtésül. Vajon mit jelent ez?

ANYAG	MÉRÉS
ATOM	MOLEKULA
ATOMMAG	NUKLEON
CSEPPFOLYÓS	PROTON
DIFFÚZIÓ	RÉSZECSCKE
ELEKTRON	SZILÁRD
GÁZ	TEST
GYANTA	TÉRFOGAT
GYŰL	TORZIÓS
KITERJEDÉS	TULAJDONSÁG
LÉGNEMU	

G	C	T	F	Ü	S	Ó	I	Z	R	O	T
Á	Á	S	S	G	Z	I	N	M	S	I	K
S	E	Z	E	E	Y	Z	U	O	É	A	I
N	L	I	K	P	T	Ú	K	L	R	T	T
O	E	L	S	R	P	F	L	E	É	O	E
D	K	Á	C	O	M	F	E	K	M	M	R
J	T	R	E	T	O	I	O	U	A	M	J
A	R	D	Z	O	T	D	N	L	N	A	E
L	O	S	S	N	A	T	N	A	Y	G	D
U	N	L	É	G	N	E	M	Ü	A	Ó	É
T	T	É	R	F	O	G	A	T	G	Z	S

A rejtvényt készítette: Szocs Domokos tanár

10. A tükörkészítés történetéből. (Még írhat sz kiegészítést) (4 pont)

Az ókorban és a középkorban rézből készült fémlapokat használtak tükörnek. A fémlapok könnyen elhomályosodtak, ezért később ...-ból készítették. Hosszú időn át úgy készítették tükörket, hogy ...-lapra vékony ólom-lemezt helyeztek, és erre higanyt öntöttek. Ebből tükröző felület (ólomfoncsor) képződött. Ez a munka lassú és az egészségre ártalmas volt. Ma már ...-visznek fel az ...-lapra. A ...-festékréteggel vonják be, így megakadályozzák az ...-réteg lekopását. A tükörgyártás régebbi egy-egy város (pl. ...) féltve őrzött titka volt. A gyártás titkának megőrzéséért még emberek életét sem kímélték.

A kérdéseket összeállította a verseny szervezője: *Balogh Deák Anikó* tanárno,
Mikes Kelemen Liceum, Sepsiszentgyörgy

feladatmegoldók rovata

Kémia

K. 404. Egy ismeretlen fém (vegyjele legyen X) egyszerűen pozitív töltésű ionokat képez. Mekkora a fém 1 móljának tömege, ha tudjuk, hogy a fém-oxid 4,64 grammát hevítve elemeire bomlik, és 4,32 gramm fém marad vissza? Melyik fémről van szó?

K. 405. Az égetett mészkő állás közben megköti a levegő szén-dioxidját (karbonátosodik). Egy nyitott ládában tárolt 5 kg tömegű részben elkarbonátosodott égetett mészből 10 gramm fehér port 250 gramm, 10 tömegszázalékos sósavba szórunk. Reakció játszódik le, és 960 cm³ gáz fejlődik. Írd fel a lejátszódó folyamat reakcióegyenletét! A porminta tömegének hány százaléka mészkő? (A mérés hőmérsékletén 1 mól gáz térfogata 24 dm³.) Hány tömegszázalék kalcium-kloridot tartalmaz az oldat?

K. 406. 150 gramm sósavban feloldunk 4 gramm nátrium-hidroxidot és 7,4 gramm kalcium-hidroxidot. Ekkor semleges oldatot kapunk. Hány tömegszázalékos volt a sósav? Milyen kémhatású lesz az oldat, ha 150 gramm ugyanilyen tömegszázalékos salétromsavoldatban oldunk fel 4 gramm nátrium-hidroxidot és 7,4 gramm kalcium-hidroxidot? Hány gramm salétromsavoldatra lett volna szükség ahhoz, hogy semleges oldatot kapjunk?

K. 407. 500 cm³ ρ = 1,041 g/cm³ sűrűségű NaOH-oldatban oldunk 4,6 g nátriumot. A keletkezett oldat térfogata változatlanul 500 cm³, koncentrációja 1,4 mol/dm³. Számítsd ki, hogy hány tömegszázalékos a kiindulási NaOH-oldat!

K. 408. A nátrium-klorid-oldatot grafit elektródok mellett elektrolizálva a katódon hidrogéngáz és nátrium-hidroxid keletkezik, az anódon klórgáz fejlődik.

200 g 20 m/m%-os NaCl-oldatot addig elektrolizálunk, míg 6,125 dm³ standardállapotú hidrogéngáz mellett 1,125 dm³ ugyanolyan állapotú klórgáz távozik a rendszer-